

Mesilaste tõuaretuse mõisteid

Koostas : Priit Pihlik
2010 Jäneda

Aretustöökis vajalikud tingimused

- Emapere (algmaterjali valik)
- Lesepered
- Vanematepaari valik
- Ammpered
- Söödabaasi olemasolu
- Tütaremade kontroll (30-120)
- Kindlad tehnoloogilised võtted mesilaspere arengu soodustamiseks
- Tunnuste väljavalimine mida soovitakse edasi arendada
- Pärilike tunnuste kinnistamine järglastes

Mesinduse tõuaretuse võtted

- **Massvalik (tunnuste kompleks)**
- **Individuaalne valik mesilasema järglaste järgi**
- **Erinevate tõugude ja liinide ristamine uute tõurühmade loomiseks ja positiivsete jõudlusomaduste kinnistamiseks**

Mesilaste aretustöö eelised- puudused

- + Mesilaspere kiire areng
- + Mesilasema lühike areng
- + Väga suur mesilasema järglaskond
- + Ema pärilikke omadusi kandvad lesed
- Mesilasema paarumise kontrollimine
- Mesilaspere produktiivsuse arvutamise keerukus (korjema, vargused, kliima)

Mesilastõu valik

- Itaalia
- Kraini
- Buckfast

Tunnuste pärandumine ja mesilaspere bioloogiline ühtsus

- **Mesilasema**
- **Lesed**
- **Amm-mesilased**

Aretusmeetodid

- **Puhasaretus**

- sugulusaretus

- **Ristamine**

- vältav ristlus (segavereliste tõustamine)

- ühe- ja mitmekordne ristlus

- tarberistlus

- plaanitu ristlus

Mesilasema paarumine

- Vabapaarumisala
- Puhaspaarumisala
- Seemendamine

Mesilasema üleskasvatamine

- **Munast (Jenter, Nicot)**
- **Vageldamine (vagla vanus 24-36 tundi)**
- **Emapere**
- **Amppere**
- **Peresse antavate emakuppude arv**

Mesila ümbertõustamine

- Teatud maa-ala mesinike koostöö
- Iga mesila ostab ühe tõuema, kes ei ole omavahel suguluses ja vahetab hooaja jooksul kõik mesilaemad ära saadud tõuema järglastega
- Järgmisel hooajal muretsetakse uus tõuema, kelle järglased paaruvad juba tõupuhaste leskedega

Esineda võivad puudused aretustöös

- Leseperede puudumine
- Keskendutakse 1-2 tunnuse jälgimisele
- Puhaspaarumisala puudumine
- Tütärperede kontrolli puudumine
- Korjebaasi puudumine ning valed mesindusvõtted
- Mesilasperede paljundamine nõrkadest peredest
- Haudme- ja söödakärgede ülekandmine teistesse peredesse

- **Kontrollimata materjali paljundamine**
- **Pidev uue aretusmaterjali sissetoomine**
- **Nõrkade perede mesilas pidamine**
- **Vagla vanuse valesti määramine
vageldamisel**
- **Aretustöö järjepidevuse puudumine**
- **Noorte mesilasemade paigutamine
nõrkadesse peredesse**